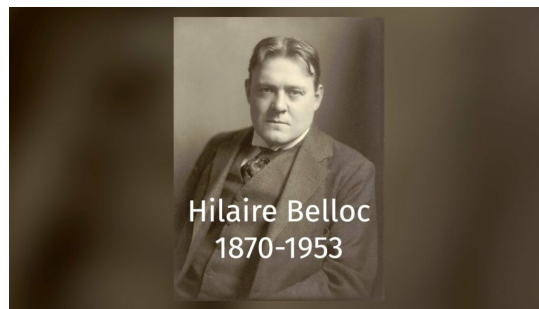

Hilaire Belloc – prorok oživenia otrockého štátu

Branislav Michalka

7. októbra 2023 ✝ *História*

Anglický spisovateľ, historik a novinár Hilaire Belloc sa narodil júla 1870 vo francúzskom meste La Celle-Saint-Cloud. Jeho otec, Louis Belloc, bol francúzsky republikánsky antiklerikál a liberál a jeho matka Bessie Rayner Parkesová anglická aktivistka v ženskom hnutí a feministka. Celá rodina z jednej aj druhej strany vykazovala od 18. storočia liberálne tendencie. V roku 1872, päť rokov po svadbe, zomiera Louis Belloc krátko po tom, ako skrachoval na burze cenných papierov. Matka s deťmi (Hilaire mal sestru Marie Adelaidu, ktorá bola tiež spisovateľkou) následne odišla späť do Anglicka.

Zdroj: youtube.com

Detstvo strávil v Sussexe, ktorý si zamiloval a neskôr ospieval v knihe *Štyria pocestní*. Dostal katolícke vzdelanie, jeho učiteľom bol aj slávny John H. Newman a ako francúzsky občan nastúpil v roku 1891 na ročnú vojenskú službu k delostreleckému pluku. Potom sa zapísal na Oxfordskú univerzitu (prestížna Balliol College), na katedru histórie, kde dosiahol vynikajúce študijné výsledky a skončil s vyznamenaním.

Ako mladý muž stratil vieru a až následná konverzia, ktorá sa odohrala vo francúzskej dedine Undervelier, ho vrátila späť do lona Cirkvi. Svoju konverziu opísal v knihe *Cesta do Ríma* z roku 1902. Jeho návrat bol definitívny a Belloc po celý zvyšok života vystupoval ako zapálený obhajca katolicizmu. Anglikánsku cirkev neznášal a pohrdal ňou. Predstavovala pre neho stelesnenie pokrytectva a povrchnosti. Heretikov však neznášal všetkých bez rozdielu. V jednej básni sa o nich vyjadril takto:

*Všetci heretici, nech ste kdekoľvek
v Tarbes alebo Nimes, či v mori,
nikdy odo mňa nezačujete dobré slovo...*

Rovnako pociťoval (podobne ako jeho priateľ G. K. Chesterton) trvalý odpor k islamu. Vo svojej knihe z roku 1937 o križiackych výpravách s prorockou predvídavosťou varuje pred oživením islamu, ktorý bol na začiatku 20. storočia potlačený len zdánlivo: „V našej náboženskej doktríne vládne totálny chaos...

Uctieame seba, uctieame národ alebo uctieame nejaký ekonomický systém, ktorý považujeme za sociálne spravodlivý... Islam neutrpel taký duchovný úpadok... a je mohutný v celom moslimskom svete, a v tom tkvie naše nebezpečenstvo.“

V knihe *Velké herézy* z roku 1938 píše o islame: „Vždy sa mi zdalo možné, ba dokonca pravdepodobné, že dôjde ku vzkrieseniu islamu a že naši synovia a vnuci uvidia obnovenie tohto obrovského boja medzi kresťanskou kultúrou a tým, čo bolo viac ako tisíc rokov jej najväčším súperom.“

Telesne bol veľmi zdatný a rád podnikal dlhé pešie výlety po Británii a Európe. V roku 1890 spoznal Elodie Hoganovú zo Spojených štátov a v roku 1896 sa s ňou oženil. Mali spolu päť detí, z ktorých Louis padol počas svetovej vojny a Peter Gilbert počas II. svetovej vojny. Elodie zomrela v roku 1914 na chrípku a Belloc po zvyšok života chodil v smútku. Dokonca ponechal izbu v presne takom stave, ako keď umrela.

Už ako univerzitný premiant bol Belloc známou osobnosťou a stal sa prezidentom Oxfordskej únie, vysokoškolského diskusného klubu. Akonáhle získal britské občianstvo, zapojil sa do politiky. Spočiatku sa považoval za liberála, avšak pod týmto pojmom si nesmieme predstavovať to, čo dnes. Mnoho katolíkov vnímalo konzervatívnu stranu ako baštu protestantizmu a anglikanizmu. Liberálna strana bola pre katolíkov otvorená a nachytala ich na klasickú pascu tolerancie. Belloc zasadal za Liberálnu stranu v parlamente, ale v roku 1911 sa s ňou definitívne rozchádza. Postupne sa Belloc prikláňa stále viac a viac ku katolíckemu tradicionalizmu a v 30. rokoch už zastáva pozície, ktoré by sme mohli nazvať veľmi konzervatívnymi.

Ešte v počiatkoch svojej literárnej dráhy obhajoval republikánstvo, a dokonca nachádzal klady vo Francúzskej revolúcii. Postupom času sa však prepracoval k obhajobe katolíckej monarchie a v knihe *Richelieu* z roku 1929 už patria jeho sympatie Habsburgovcom, rekatolizácii a zachovaniu stredovekej Christianitas.

Bellocovou najslávnejšou knihou sa stal *Otrocký štát* z roku 1912, v ktorej s podobnou jasnozrivosťou ako v prípade islamu, predpovedal transformáciu novopohanského sveta na svet otrokárskeho. Zdôvodnil, že sloboda v európskom ponímaní, tak ako sa vyvinula počas stredoveku, je dielom kresťanstva a po zániku vplyvu kresťanstva na európsku kultúru automaticky dôjde k obnoveniu otrokárskej formy štátu. Pravda, ani Belloc nemohol tušiť aké sofistikované formy kontroly a manipulácie poskytne moderným pohanom technika. Jeho vízie sa však naplňujú s až desivou pravdivosťou.

Slávne a často opisované bolo jeho priateľstvo s ďalším veľkým obhajcom katolicizmu a stredoveku – Gilbertom K. Chestertonom. Tvorili nerozlučnú dvojicu, avšak zabúda sa popritom na to, že do ich spolku patrili aj ďalší slávni katolícky spisovatelia Maurice Baring a Chestertonov brat Cecil (zahynul vo vojne), ktorý konvertoval na katolicizmus skôr ako Gilbert.

Spolu s Chestertonom presadzovali originálnu (podľa niektorých utopickú) verziu zachovania súkromného vlastníctva v čo najväčšej miere. Nazývali to distribucionizmus alebo distributivizmus a jeho podstatou bolo rozdelenie majetku v štáte tak, aby každý vlastnil aspoň nejaký súkromný majetok a bol nezávislý od svojvôle monopolných vlastníkov a oligarchov. Striktne odmietali socializmus, pretože považovali súkromné vlastníctvo za základ európskeho systému osobných slobôd, tak ako sa vyvinuli v stredoveku. Socializmus považoval Belloc len za jednu z ciest k otrockému pohanskému štátu, v ktorom je ekonomická efektivita nadradená náboženstvu a tradícii.

Belloc bol veľmi plodný autor. Jeho dielo zahŕňa až 150 kníh, množstvo dobových polemík, novinárskych článkov a básní. Venoval sa krásnej literatúre aj histórii, politike aj umeniu. Jeho rozhladenosť v mnohom prekonávala Chestertona a menšia popularita vyplývala skôr z absencie populárnych žánrov (detektívny

román, sci-fi) v jeho tvorbe.

Svojich priateľov, manželku a vrstovníkov prežil o mnoho rokov. Zomrel v roku 1953 ako 83-ročný muž, ktorý sa ocitol v úplne inom svete, než do akého sa v roku 1870 narodil. Po odtajnení britských štátnych dokumentov sa ukázalo, že bol sledovaný britskou tajnou službou.

Bellocove postoje a názory zostávajú výsostne aktuálne. Dokonca sa zdá, že s postupujúcim časom naberajú na aktuálnosti. Otročský štát, v čase Bellocovho života temná vízia, sa stáva stále konkrétnejšou realitou. Jeho varovania pred zánikom Európy – pokiaľ sa vzdá katolíckeho kresťanstva – už prestali byť prorocťom a stávajú sa našou každodennosťou.

Zdroj: flickr.com

Niekoľko citátov z diela:

„Nech skúmame ktorýmkoľvek smerom európsku minulosť, vidíme, že v dobe pred počiatkom nášho letopočtu bolo otroctvo základnou inštitúciou, na ktorej spočívala spoločnosť. ... Otroctvo bolo dušou Európy po tisíce rokov, až do doby, keď sa Európa zúčastnila dôležitej morálnej skúšky, ktorú nazývame Viera a o ktorej si mnohí myslia, že je teraz na konci a odprataná, a preto sa môže stará inštitúcia otroctva vrátiť.“

„Keď bola Európa zjednotená, pred katastrofou, ktorá nastala v 16. storočí a pred stroskotaním kresťanstva, oživovalo dušu Západu jediné náboženstvo. Ústredným učením tohto náboženstva bolo Vtelenie; jeho strážcovia, vykladači a zástupcovia boli hierarchiou spolu s Apoštolskou stolicou vládnucou v Ríme; jeho najvyšším obradom bola sv. omša, ktorej mystérium, neustále sa opakujúce, ukazovali katolíckemu kresťanstvu skutočnú prítomnosť Boha, ich Spasiteľa. Táto spoločná viera a spoločné zvyky dodávali rás univerzálnosti celej spoločnosti, aj keď bola dlho ovládaná náklonnosťou k lokalite a rozmanitým jazykom a zvykom. Keď bola táto jednota počas reformácie zničená, nasledovalo, pretože ľudia musia niečo uctievať, nové mystické nadšenie – zbožštenie vlasti.“

„Barbar dúfa, a podľa toho ho môžeme rozpoznať, že si tiež utrhne svoj kus z koláča. Spotrebuje to, čo civilizácia pomaly tvorila po celé generácie usilovania a výberu, ale vôbec sa netrápi tým, aby obnovil

a doplnil, čo spotreboval. Disciplína je pre neho nepochopiteľná a nerozumná a čuduje sa civilizácii, ktorá ho uráža kňazmi a vojakmi. ... Barbara poznáme podľa toho, čo nedokáže urobiť: dokáže prevziať a zničiť, ale nedokáže uchovať; a to bola podstata každého barbarstva v dobách úpadku civilizácie alebo v jej ohrození.“

„Štruktúra našej Európy, založená na vznešených základoch klasického staroveku, bol vytvorená katolíckou Cirkvou, pretrváva a pretrvá iba v nej. Európa sa buď vráti k viere, alebo zahynie. Viera a Európa tvoria jednotu.“

„Existuje veľmi veľa styčných bodov medzi entuziazmom, s ktorým Mohamedovo učenie zaútočilo na kňazstvo, omšu a sviatosti, a entuziazmom, s ktorým konal kalvinizmus, ústredná hybná sila reformácie.“

„Všade, kde katolícke slnko svieti,
tam smiech vládne a dobré víno
to videl som vždy na svojej púti.
Benedicamus Domino!“

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/hilaire-belloc-prorok-ozivenia-otrockeho-statu/>